

De geschiedenis van de Hervormde Gemeente te Maarssen

Deze geschiedenis begint bij de komst van het christelijk geloof in Maarssen. Dat is in feite al ruim 13 eeuwen geleden voor het geheel van de Maarssense samenleving, maar wordt hier toegespitst op de Hervormde Gemeente Maarssen.

Het ontstaan

De historie van de hervormde gemeente van Maarssen is verbonden met het gereformeerde geloof, voorafgegaan door het christelijke geloof, zoals door Bonifatius en Willibrord naar Nederland is gebracht en dat later werd aangeduid als het Rooms-katholieke geloof. Zo rond het jaar 700 lag Maarssen (Marsua) aan de rand van het oorspronkelijk Romeinse gebied waar de Friezen zelfs tot ver in Duitsland de macht hadden. Utrecht lag in het noorden van het Gallische rijk, waarvan het noordelijke deel bewoond werd door de Franken.

De monnik Willibrord kwam in 690 vanuit Engeland aan land bij Katwijk en vestigde zich in Utrecht onder bescherming van de Frankische koning. Willibrord ging zending bedrijven onder de Friezen en heeft gebruik gemaakt van de waterweg die ernaar toe leidde, de Vecht. Deze rivier stond toen in open verbinding met de Zuiderzee. Het ligt voor de hand dat hij – evenals later ook de uit Ierland afkomstige Bonifatius – het Evangelie van Jezus Christus ook hier in het latere Maarssen heeft verkondigd. De naam Marsna of Marsua stamt al uit de Romeinse tijd en betekent 'moeras' of 'moerassig land'. En dat geeft goed aan hoe drassig en nat het land was, hoewel er al vroeg een kerk op gebouwd werd.

De Dorpskerk

Onze Dorpskerk is de derde kerk die op de huidige locatie gebouwd is. In 960 komt in de annalen van de Domkerk te Utrecht al een kerk te Marsna voor. En nog eerder in 866, wordt vermeldt dat de kerk enige kerkelijke goederen in Marsna bezat.

De tweede 'tufstenen' kerk met een toren is omstreeks 1200 gebouwd in opdracht van de bewoners van Huis Ter Meer, een slot dat op de westelijke oever van de Vecht is gebouwd, en we mogen veronderstellen dat deze tweede kerk op dezelfde plek is gebouwd, waar ook de eerste stond. In het Vechtstreekmuseum is een fraaie grote pentekening te bezichtigen van 'Huis Ter Meer' en omgeving. Daarop is de Dorpskerk duidelijk zichtbaar ingetekend.

Ridder Emericus van der Meer en zijn familie kwamen uit Zuid-Beveland. De kerk werd gewijd aan de heilige Pancratius, een hoge officier uit het Romeinse leger die om de belijdenis van zijn Christelijk geloof de marteldood stierf. Er was in die tijd een uitgebreide verering voor Pancratius. De kerk werd gebouwd in de Romaanse bouwstijl, het koorgedeelte ligt op het oosten en de toren dus op het westen. Dat is

zo bij elke oude kerk het geval en als het ware is zo'n oud kerkgebouw 'een kompas' dat oost en west aanwijst.

De zon komt in het oosten op (koorgedeelte) en gaat in het westen (toreningang) onder.

Bakstenen kruiskerk

De kerkzaal zelf, niet groter dan het huidige middenschip, werd in het begin van de 16e eeuw afgebroken en vervangen door een nieuwe bakstenen kruiskerk. De toren bleef bestaan en het is toch gedenkwaardig dat al ruim 800 jaar lang dezelfde toreningang wordt gebruikt om de kerk te betreden. Hoeveel voetstappen zouden daar al gezet zijn...? De adellijke geslachten

zijn veelal bekend (o.a. de Huydecoopers die gewoond hebben op Goudestein). Maar de vele tienduizenden eenvoudige mensen van gewone komaf worden niet genoemd. Bij God echter zijn ze vast en zeker even waardevol als mensen van adel.

De Dorpskerk kende in de loop der tijden veel aanbouwsels en verbouwingen waarvan sommige in recente jaren zijn weggehaald en in de oude situatie weer is hersteld.

Een gereformeerde gemeente

In feite is de overgang naar het protestantisme zonder echte strijd verlopen en heeft een halve eeuw geduurd. In 1570 kwam pastoor Albert Jan Glasius, die in 1581 als predikant verder ging. Daarna nog een aantal voorgangers, die wisselend waren in hun geloofsovertuiging en soms zelfs werden afgezet. Er woedde

landelijk een strijd tussen Remonstranten en Contra-Remonstranten, al heeft de kerk in Maarssen daar weinig van gemerkt.

In 1620 nam de jonge hoogbegaafde dominee Lodewijk van Renesse een beroep naar Maarssen aan en werd op 26 november bevestigd tot predikant. Hij sprak 7 talen, schreef diverse theologische werken en heeft ook meegewerkt aan de Statenbijbel. Later werd hij beroepen te Breda en werd huispredikant van Prins Frederik Hendrik en diens vrouw Amalia van Solms. Nadien werden er uitsluitend 'gereformeerde' predikanten beroepen, zodat we mogen stellen dat D.V. op 26 november 2020 de gereformeerde leer al 400 jaar lang in Maarssen verkondigd wordt.